

آثار مالی و جمعیتی ۵ پرونده کمیسیون ماده ۵ در شورای شهر تهران بررسی شد
نورافکن شورای شهر
بر کمیسیون ماده ۵

شرق: سرانجام شورای شهر تهران به مصوبات کمیسیون ماده ۵ واکنش نشان داد. مدت‌هاست کارشناسان حوزه شهرسازی نسبت به تصمیم‌گیری‌های این کمیسیون هشدار می‌دهند و حاصل برخی از مصوبات آن را ویرانی پایتخت توصیف می‌کنند.

صفحه ۱۰

سرمقاله

شجاعت گم‌شده

کامبیز نوروزی حقوق‌دان

اجازه بدهید لایحه موسوم به «حمایت از خانواده از طریق ترویج فرهنگ عفاف و حجاب» یا به‌اختصار لایحه حجاب را از درِیچهای در گوشه تاریخ ببینیم.

۱- جنجالی‌ترین مصوبه ادوار مجلس، طرح اصلاح قانون مطبوعات است که در ۳۰ فروردین ۱۳۷۹و در آخرین روزهای دوره پنجم تصویب شد. این طرح که در موارد متعددی ناقض حقوق و آزادی‌های مطبوعات بود، با انتقادهای گسترده روزنامه‌نگاران، حقوق‌دانان، فعالان مدنی و سیاسی روبه‌رو شد. اقبال عمومی به مطبوعات تازه‌ای که از شروع ریاست‌جمهوری سیدمحمد خاتمی رونق گرفته بودند باعث شده بود فضای رسانه‌ای کشور از انحصار مطلق جریان‌های راست آن دوران خارج شود. مخالفان آزادی مطبوعات به دلیل تمایل‌نداشتن به گردش آزاد اطلاعات و حفظ انحصار خبری و تحلیلی در فضای رسانه‌های قادر به رقابت سالم و اصیل و حرفه‌ای با این مطبوعات نبودند. آنها نمی‌توانستند در میدان رقابت کاری از پیش ببرند؛ بنابراین چاره کار خود را نه در رقابت حرفه‌ای که در حذف حریف از میدان یافتند. برای رسیدن به این هدف دو وسیله را به کار گرفتند: یکی توقیف غیرقانونی و گسترده مطبوعات بود که در اردیبهشت ۷۹ رخ داد و اقدام دیگر آن بود که با تغییر قانون مطبوعات مبانی آزادی و حقوق مطبوعات را نشانه برونند تا بتوانند با مهار کامل از پایه بر مطبوعات سیطره پیدا کنند.

چنین شد که طرح اصلاح قانون مطبوعات توسط مخالفان سرخست آزادی رسانه‌ها تنظیم شد و به فوریت و شتاب در صحن مجلس مطرح و در آخرین روزهای مجلس پنجم تصویب شد. هیچ طرح و لایحه‌ای به این اندازه مورد انتقادهای گسترده نبود. آن سال‌ها اینترنت هنوز دوران کودکی خود را می‌گذراند و خبری از انواع شبکه‌های اجتماعی نبود. با این حال در همه‌جا، از مطبوعات و خبرگزاری‌ها تا دانشگاه‌ها و مجامع حزبی و گروهی و سخنرانی‌ها مخالفت‌هایی گسترده و اساسی با این طرح ابراز می‌شد. اما مجلس به مردم و موج بلند انتقادها هیچ اعتنایی نکرد. گوش و چشمش را بست و با بیشترین سرعت و کمترین بحث طرح را تصویب کرد. اما مخالفان آزادی مطبوعات که از این طرح حمایت و آن را تصویب کردند هیچ سودی از آن نبردند و نتوانستند در برابر توسعه جریان گردش آزاد اطلاعات صف‌آرایی کنند. مطبوعات به کار خود ادامه دادند. روزنامه‌نگاران پایداری نشان دادند و کمی بعد با توسعه اینترنت و ایجاد امکانات جدید بستر اینترنت گردش آزاد اطلاعات با فرزاز و فرودهایش ادامه یافت و موی دماغ طرفداران انحصار اطلاعات باقی ماند. مهم‌ترین دلیل شکست طرح اصلاح قانون مطبوعات در ۳۰ فروردین ۱۳۷۹ این بود که این طرح نتهنایا با شرایط سیاسی و اجتماعی و فرهنگی کشور ناسازگار بود بلکه اساسا با مسیر طبیعی تحولات اجتماعی و سیاسی در تضاد بود. هر قانون که با واقعیت‌های جاری در تضاد باشد، از همان روز نخست محکوم به شکست است.

۲- برگردیم به امروز. لایحه موسوم به «حمایت از خانواده از طریق ترویج فرهنگ عفاف و حجاب» در کنار طرح اصلاح قانون مطبوعات ۱۳۷۹ جنجالی‌ترین طرح و لایحه‌ای است که در ۲۰ سال گذشته در مجلس مطرح شده است. موج انتقادهای حقوقی و اجتماعی و سیاسی به این طرح بسیار گسترده است. آن طرح و این لایحه از حیث روش قانون‌نویسی و قانون‌گذاری مشابهت‌های فراوانی دارند.

کسانی که دفاع کارشناسانه از این لایحه بکنند انگشت‌شمارند. اغلب دفاع‌ها صرفا جنبه تبلیغاتی و سیاسی دارند. مانند اسلاف خود در مجلس پنجم گوش و چشم بر نقدها و نظرها بسته‌اند و فقط به آن می‌اندیشند که سلیقه خود را به شکل قانون درآورند. اکثریت بسیار بزرگ منتقدان این لایحه بر آن هستند که مفاد آن با سیر تحولات جامعه ایران در تضاد است، همان‌گونه که طرح اصلاح قانون مطبوعات ۱۳۷۹ بود و به همین خاطر هم شکست خورد. اهالی مجلس و طرفداران آنها قدرت رقابت با مسیر تحولات و موازین حقوقی و فقهی را در خود نمی‌بینند. پس به‌دنبال حذف رقیب از میدان رقابت می‌روند.

۳- با این همه تفاوتی مهم و بزرگ در روش عمل دوره پنجم مجلس و دوره فعلی در برخورد با آن طرح و این لایحه وجود دارد که به تنهایی نشان‌دهنده افول و ضعف بسیار شدید اصولگرایان و نواصولگرایان مجلس قانون‌گذاری کنونی در مقایسه با اسلافشان در مجلس پنجم و نوع برخورد با مردم است.

نمایندگان مجلس پنجم به ریاست علی‌اکبر ناطق‌نوری برای تصویب طرح اصلاح قانون مطبوعات متوسل به پنهان‌کاری نشدند. آنها با اعتمادبه‌نفس و شجاعانه طرح را در صحن علنی مجلس مطرح کردند. در حالی که قدرت پاسخ به انتقادها را نداشتند این شجاعت را داشتند که در صحن علنی مجلس و پیش چشم مردم کار خود را بکنند و مردم را هم غریبه تلقی نکنند.

اما این دوره مجلس به ریاست محمدباقر قالیباف در عین حال که مانند اسلافشان توان پاسخ به انتقادها را ندارند ولی آن شجاعت را به خرج نداده‌اند که لایحه حجاب را در صحن علنی مجلس مطرح کنند تا همه در جریان کار قرار بگیرند. آن را به خلاف قانون اساسی با استناد به اصل ۸۵ به کمیسیون خاص فرستادند که نتیجه آن بی‌اطلاعی جامعه از فرایند تصویب لایحه‌ای است که در بیش از ۳۶ مورد مغایر با قانون اساسی و اصول حقوق جزا و جامعه‌شناسی کیفری و مبانی جامعه‌شناسی حقوقی است. قوانین متضاد با سیر تحولات اجتماعی سرنوشتی یکسان دارند. اما هنوز فرصت اصلاح روش برای مجلس باقی است. کاش غنیمت بشمرند فرصت را.

چهارشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۲ • ۲۹ محرم ۱۴۴۵ • ۱۶ آگوست ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۶۲۶ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: چرا نظام‌های سیاسی برنده نیاز به نوآوری دارند؟، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا به دخالت در انتخابات ایالت جورجیا متهم شد، ادبیات پلیسی و روایت اجتماعی با نگاهی به رمانی از پتروس مارکاریس

نگاهی به دست‌اندازهای ناشی از سیاست‌گذاری عمومی برای دارو و معضلاتی که گریبان‌گیر بازار شده است

فغان دارو از نرخ‌های دولتی

شرکت داروسازی الحاوی در اعتراض به قیمت‌گذاری سازمان غذا و دارو، خط تولید خود را متوقف کرد

گزارش تیرتیک را در صفحه ۱۰ بخوانید

شرق: در دو هفته گذشته اخبار تعطیلی یکی از زندان‌های معروف کشور واکنش‌های زیادی را به همراه داشت. زندان رجایی‌شهر در کرج که سال‌ها محل نگهداری زندانیان عادی و سیاسی بود، در روزهای گذشته تعطیل و تصاویر انتقال زندانیان این زندان به فشاوقوبه و همچنین تصاویر از فضای داخلی آن در ایران واکنش‌های زیادی را به همراه داشت. پروژه تعطیلی برخی از زندان‌ها در راستای انتقال زندان‌ها به فضاهای بیرون شهری صورت می‌گیرد و بعد از رجایی‌شهر قرار است یک زندان دیگر در تهران هم تعطیل و به زندان بزرگ تهران در فشاوقوبه انتقال یابد.

زندانبان رجایی‌شهر به قزلحصار منتقل شدند، اما به‌زودی قرار است قزلحصار نیز تعطیل شده و احتمالا

یادداشت

غار افلاطون و خورشید حقیقت

کورش الماسی

به گواه شواهد فراوان از تصمیم‌ها و عملکردهای کلان سیاسی، برخی صاحب‌منصبان و نهادهای درکی کاربردی از سازوکار تعامل ذهن انسان با محیط (امور، وقایع، پدیده‌ها و…) بی‌ارمون ندارند یا به عبارتی، فاقد دانش روان‌شناسی و جامعه‌شناسی کاربردی هستند. به عبارت دیگر، برخی عناصر سنتی و انتصابی ناشنا با علوم انسانی و اجتماعی، آگاهی و شناختی از این امر پدیهی که ۱- اندیشه‌ها، باورها و… برانند تعامل انسان‌ها با محیط پیرامون هستند و ۲- اندیشه‌ها، باورها، راهکارها، اهداف و… تابع مؤلفه‌های زمان و مکان هستند، ندارند.

پربراه نیست اگر گفته شود ناتوانی برخی عناصر و نهادهای در ساختار تصمیم‌گیری در تدبیر راهکارهای کاربردی، کم‌هزینه و پایدار، یک «چالش ملی» است. برای مثال، بر کسبی پوشیده نیست که التهاب‌های ماه‌های اخیر چه آسیب‌های جبران‌ناپذیری به جامعه و شهروندان وارد کرد؛ با این وجود برخی عناصر و نهادهای در ساختار تصمیم‌گیری هنوز بر تداوم برخی اندیشه‌ها، راهکارها، طرح‌ها، آرمان‌ها، اهداف و… «غیرکاربردی، ناکارآمد و قدیمی» که بستر التهابات اخیر بود، اصرار می‌ورزند. شاید حفظ منافع، عدم درک علمی از امور و برخی تعصبات تاریخی، ازجمله برخی دلایل احتمالی، اصرار پرهزینه برای تداوم برخی راهکارها، اهداف و طرح‌های (صیانت از فضای مجازی، حیوان‌گردی و…) غیرکاربردی باشد.

بدون شک انواع و انبوه چالش‌های اجتماعی و ملی نمود و انعکاس چالش (بحران) یا ناکارآمدی مدیریتی است. دلسوزان میهن‌دوست و کارشناسان در عرصه‌های گوناگون پیوسته نظرات و دیدگاه‌های گوناگونی درباره «چیستی و چرایی ناکارآمدی مدیریتی» ارائه کرده و می‌کنند، بدون آنکه برخی عناصر در ساختار تصمیم‌گیری اراده، انگیزه و هدفی برای شنیدن این همه تحلیل‌ها، راهکارها، طرح‌ها و توصیه‌های دلسوزانه داشته باشند. این موج تلاشی است برای جلب توجه برخی عناصر و نهادهای تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر (میهن‌دوست) به نکته‌ای بسیار بنیادی؛ به امید آنکه اذهان تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر، اندیشه‌ها، راهکارها و اهداف کاربردی و به‌روزتری به منظور مدیریت انواع و انبوه چالش‌های اجتماعی و ملی کنونی و پیش‌گیری و مدیریت «مخاطرات اجتناب‌ناپذیر آتی» تدبیر کنند. موضوع درخور توجه دیگر، این است که یکی از دلایل بنیادی (به باور نگارنده) ناکارآمدی مدیریتی، تاکید برخی صاحب‌منصبان و نهادها بر بعضی اندیشه‌ها، طرح‌ها و راهکارهای قدیمی و غیرکاربردی، حاکی از این حقیقت تلخ است که این عناصر در مدیریت کلان نمی‌توانند (یا نمی‌خواهند) بپذیرند که «انسان‌ها (شهروندان) در تعامل با محیط پیرامون تغییر و تکامل پیدا می‌کنند».

ادامه در صفحه ۵

سخنگوی دولت در نشست هفتگی اعلام کرد

طرح نفت در برابر غذا در قبال کشور ما موضوعیت ندارد

شرق: علی‌بهادری‌جهرمی در ابتدای نشست خبری هفتگی خود با اهالی رسانه، با تسلیت حمله تروریستی به حرم شاهچراغ(ع) در شیراز، گفت که به‌زودی شاهد افتتاح آخرین فاز پارس جنوبی یعنی فاز ۱۱ خواهیم بود که بعد از سال‌ها و به دست و توان نخبگان ایرانی شکل گرفت.

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: چرا نظام‌های سیاسی برنده نیاز به نوآوری دارند؟، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا به دخالت در انتخابات ایالت جورجیا متهم شد، ادبیات پلیسی و روایت اجتماعی با نگاهی به رمانی از پتروس مارکاریس

یادداشتی از محمد بحرینیان
توسعه صنایع گرفتار
بیراهه شده است

در گفت‌وگو با جلال میزایی بررسی شد

ضرورت سیاست‌ورزی مدنی در چارچوب قانون

گزارش «شرق» از چالش بازدارندگی

کانون اصلاح و تربیت برای اطفال و نوجوانان

درد بعد از آزادی

حمایت‌طلبکاری یک جریان سیاسی

جلیلی کی از قطار پیاده می‌شود؟

محمد گنج‌خانلوپناهنده شد؟

تداوم گم‌شدن‌های مشکوک ورزشکاران

یادداشت

و آن خط سوم…

سینا رحیم‌پور

سردبیر شبکه شرق

سیاست ایران سال‌هاست از کلیشه سیاسی چپ و راست خارج شده و در گروه‌های سیاسی- تاریخی، شاهد پیوندهایی جدید در بین رقبای سنتی است. شاید مهم‌ترین اتفاقی که امروز شاهدش هستیم، بازتعریف مفاهیم سیاسی در ایران و پیدایش صورت‌بندی‌های جدید در این مسیر است. در این مسیر «تشکیلات» معنی و مفهوم سنتی خود را از دست داده و «مهرنگی» از معنا افتاده است و گونه جدیدی به خود گرفته و صورت‌بندی جدیدی را با توجه به میزان دوری و نزدیکی به قدرت حاکم در سیاست ایران به تصویر کشیده است. در این یادداشت سعی شده با علم به اینکه امکان اشتباه در هر نوع صورت‌بندی جدید وجود دارد، گروه‌های جدید را براساس وضعیت کنونی سیاست ایران صف‌بندی کنیم.

خط اول؛ مطلوبین

گروه مقبول در دستگاه حکمرانی که با دو ابزار ایدئولوژی‌سازی و استفاده از سنت، گروه مطلوب در سیاست این روزهای ایران هستند. این گروه به اتوریته قدرت نزدیک است. جبهه پایداری، جمعیت رهپویان انقلاب اسلامی و ابراهیم رنیزی در این دسته قرار می‌گیرند. البته در این خط محمدباقر قالیباف هم قرار می‌گیرد؛ اما با جایگاهی لغزان. در یک صورت‌بندی کلی می‌توان گفت که قالیباف در بین دیگر حاضران در این دسته مقبولیت لازم برای تقسیم‌قدرت را ندارد و به‌همین‌دلیل تضادهای بین او و دیگر دسته‌ها پررنگ‌تر است. مطلوبین این روزهای سیاست، خوشحال از وضع موجود در حال پیشروی با ابزار سنت و بهره‌برداری از ارزش‌ها و «خالص‌سازی» در نهاد قدرت هستند و تعریف‌شان از «مردم» همان سید رای همیشگی‌شان در انتخابات‌های اخیر است و رضایت آنها، از رضایت عمومی برایشان اهمیت بیشتری دارد.

خط دوم؛ مغضوبین

آنها که تا دیروز رفیق راه بودند و در میانه راه کنار گذاشته و مشمول «خالص‌سازی» شدند. گروهی که خود را در فضای سیاسی ایران معتدل تعریف می‌کردند، اما شیوه سیاست‌ورزی آنها مطلوب مطلوبین نبود. انتقاد به روش مدیریت کشور و دوری از منش جبهه علی‌لاریجانی، حسن روحانی و نزدیکان‌شان و بخشی از چهره‌های اصلاح‌طلب نزدیک به دولت سابق و مجلس گذشته در این گروه قرار دارند. این گروه هنوز امید به بازگشت دارند و در بخش‌های انتخاباتی نیز سید رای مشترک با گروه مطلوبین دارند. البته دراین‌میان باید گفت که محمدباقر قالیباف هم پتانسیل بالایی برای قرارگیری در این دسته دارد. اتحاد بین مغضوبین و شاید محمدباقر قالیباف این امکان را برای گرفتن بخشی از قدرت مطلوبین فراهم می‌کند. پیوندها در سیاست ایران همیشه یکسان نبوده و تاریخ ۴۴ سال پس از انقلاب نشان داده که امکان اینکه رقبای سیاسی بتوانند متحد استراتژیک هم باشند، همیشه وجود داشته است. **ادامه در صفحه ۵**